

Man gik endelig til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer. (Lovforslag nr. L 14).

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 4:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Karensdag, forlængelse af arbejdsgiverperioden, nedsættelse af dækningsprocent og maksimumsbeløb, varighedsbegrænsning m. v).

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82).

Der var stillet 22 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om begrænsning af løn under sygdom.

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Mette Groes (S):

Jeg vil godt sige i forbindelse med denne andenbehandling af L 4, at vi naturligvis i den socialdemokratiske gruppe er fuldkommen klar over, at det ikke står alt for godt til med landets økonomi. Vi er også parat til at vedkende os de spareplaner, vi selv lagde frem, men vi har den væsentlige anke mod regeringen, at den er gået for vidt, især over for børnefamilierne, og at der er en utrolig mangel på balance i dens forslag. Vi er derfor fortsat imod L 4 og ønsker under disse omstændigheder at bevare gældende lov. Vi finder, at regeringens forslag bryder med ligestillingen mellem lønmodtagerne og i øvrigt vender den tunge ende nedad.

Hvad angår ændringsforslagene vil vi stemme sådan, at vi fjerner os mindst muligt fra gældende retstilstand. Kan et ændringsforslag bevirke, at skadevirkningerne af regeringens lovforslag mildnes, vil vi tiltræde det, men vi håber, at flere med os vil medvirke til at forhindre lovforslagets gennemførelse.

Hvad angår de radikale ændringsforslag om fastfrysning af dagpengemaksimum er vi imod, først og fremmest fordi det ikke ændrer noget ved ubalancen i regeringens samlede økonomiske udspil, og det siger sig selv, at vi ikke kan stemme for fremskridtspartiets ændringsforslag, der jo blot gør det hele meget værre.

Socialdemokratiets holdning til L 5 har ikke ændret sig. Vi er fortsat imod indførelse af karensdage, og vi er imod det for alle grupper af lønmodtagere. Det glæder os imidlertid oprigtigt, at regeringen, påvirket af vort og andre partiers holdning til denne sag, er kommet med ændringsforslag, som undtager lønmodtagere, der har ret til frihed under børns sygdom, fastsat ved en overenskomst, og dem, der lider af en kronisk sygdom. Disse ændringsforslag vil vi med glæde stemme for, ligesom vi er positive over for de bebudede ændringsforslag fra ministeren vedrørende de kronisk syge.

Vi ved, at lønmodtagerne har brug for at kunne være syge en enkelt dag ind imellem for at tage et længere sygefravær i opløbet, og vi bryder os ikke om at tænke på, at karensdage vil medføre, at folk går syge på arbejde.

En række forskere advarer ifølge Politiken den 12. oktober ud fra forskellige synspunk-

[Mette Groes]

ter mod indførelsen af karenstage. Forsorgsassistent Jon Sundbo, medforfatter til socialforskningsinstitutets publikation nr. 44 om sygefravær, henviser til en svensk undersøgelse blandt kvindelige industriarbejdere, der viser, at de arbejdere, der blev hjemme en gang imellem, var mindre udsatte for nedslidning og havde færre symptomer på langvarige sygdomme. Man kan godt frygte, at det giver bagslag, hvis folk går på arbejde med begyndende sygdomssymptomer, hvad enten de er af fysisk eller psykisk art. Det kan føre til, at de bliver mere syge, siger han. Inger Koch-Nielsen, forskningsleder ved socialforskningsinstitutet, siger, at noget af fraværet i dag er af den forebyggende slags, hvor man bliver hjemme en enkelt dag og så til gengæld undgår en længere fraværperiode samt at smitte andre.

Endelig hæfter mag. scient. soc. David Bunnage sig ved, at mange udenlandske undersøgelser tyder på, at fraværet vil stige ved indførelse af karenstage. Psykologien i det er den, at skal man selv betale den første sygedag, kan man lige så godt holde sengen et par dage.

Vi ser altså, at al tilgængelig viden om disse forhold peger på, at man ikke skal gøre, som regeringen vil.

Agnete Laustsen (KF):

Når man diskuterer besparelser på det sociale område, synes jeg, det er væsentligt at holde sig for øje, at de sociale udgifter i dag udgør ikke mindre end ca. 30 pct. af det samlede offentlige budget. Når der skal vises tilbageholdenhed – og det kan vi lige så godt være enige om at der skal i den økonomiske situation, vi desværre befinder os i – må alle ansvarlige partier indse, at der også skal spares på dette område, og det er jeg også glad for at fru Mette Groes erkendte.

I det forslag, socialministeren forleden fremsatte, var der indeholdt oplæg til besparelser på i alt ca. 3 mia kr. eller mindre end 4 pct. af de samlede sociale udgifter i 1983. Under de langvarige, og jeg vil gerne sige meget grundige forhandlinger, vi har haft i socialudvalget, er disse besparelsesforslag imidlertid blevet modereret fra ministerens side.

Jeg vil gerne fremhæve de væsentligste ændringsforslag.

Det foreslås nu, at indførelse af første karenstage ikke skal gælde for sygdom i forbindelse med en arbejdsulykke og heller ikke i forbindelse med pasning af børn under sygdom, at retten til dagpenge fra arbejdsgiveren tidligst skal indtræde otte uger efter ansættelsen – det er et forslag, der i vid udstrækning letter især de mindre erhvervsdrivende – og endelig og ikke mindst, at dækningsprocenten og sygedagpengemaksimum fastsættes til 85 pct. mod oprindeligt foreslået 80 pct. og fastfryses til 1. april 1984.

Vi finder fra konservativ side, at der med disse ændringsforslag er fundet en rimelig og økonomisk forsvarlig løsning på problemerne, og vi kan derfor hverken støtte fremskridtspartiets ændringsforslag, bl.a. om to karenstage, eller de radikales om fastholdelse af dagpengemaksimum på 90 pct.

Må jeg til slut sige, at jeg har bemærket mig det sidste afsnit af fremskridtspartiets betænkning bidrag, hvori det udtales:

»Indstillingen afgives under forudsætning af, at der ikke indgås et bredere forlig om den samlede økonomiske politik, hvori fremskridtspartiet deltager.«

Denne udtalelse ligger helt på linje med det meget velafbalancerede indlæg, hr. La-waetz tidligere i dag kom med, og jeg synes, det lyder meget positivt, idet disse sociale spareforslag jo indgår i hele regeringens oplæg.

Hans Jørgen Holm (V):

På dette område som på de andre områder, vi har til behandling i dag, er der fra regeringens side vist imødekommenhed over for de indvendinger, der er rejst. Socialministeren har dels givet tilsagn om at ændre forhold, der kan klares administrativt, som det også fremgår af betænkningen, dels stillet en række ændringsforslag. Dagpengesatserne bliver ikke som foreslået sat ned til 80 pct., men bliver fastlåst på 85 pct. af det beregningsgrundlag, der gælder i dag, indtil 1. april 1984, hvorefter det reguleres med 45 kr. for hvert halvår.

I ændringsforslagene indgår også den imødekommenhed, at man tager hensyn til børns første sygedag og til skader, der er opstået som følge af arbejdsulykker.

Ministerens har ligeledes flyttet grænsen for arbejdsgiveransvar ved nyansættelser fra

[Hans Jørgen Holm]

3 uger til 8 uger. Jeg tror, det kunne være blevet til skade for beskæftigelsen, hvis ikke man havde foretaget denne ændring, og vi må så håbe, at der er et flertal for at gennemføre det.

Ændringsforslagene fra fremskridtspartiet stemmer vi imod. Vi mener, som det fremgik af debatten forleden om dette forslag, ikke, det er rigtigt at indføre 2 karenstage.

Ændringsforslagene fra det radikale venstre er der det bemærkelsesværdige ved, at de i langt de fleste tilfælde er tiltrådt af socialdemokratiet. Vedrørende et andet lovforslag, som er parallelt hertil, nemlig om arbejdsløshedsforsikringen, har socialdemokratiet ikke ønsket at tiltræde mere end et enkelt forslag, fordi man ikke ville blande sig i sagen. Det kunne egentlig være rart at vide: hvad vil socialdemokratiet? Man har tilsluttet sig nogle radikale ændringsforslag, men noget egentligt udspil fra socialdemokratiet savner vi også på dette område. De proklamerer stor bekymring for økonomien, men man får ikke noget at vide om, hvad socialdemokratiet vil. Man fristes næsten til at sige, at de godt vil det søde, men hvad med det sure? Det er måske også en problemstilling, der er ved at være aktuel i denne forbindelse, at man må både tage det søde og det sure for at få en helhed ud af tingene.

Birthe Hansen (SF):

Jeg er nok ikke helt enig med fru Agnete Laustsen i hendes vurdering af udvalgsarbejdet. Jeg mener, at tidspresset, som skyldes regeringens helt klare ønske om at få disse lovforslag presset igennem en første, anden og tredje behandling inden for 8 dage, har præget udvalgsarbejdet i en sådan grad, at det ved lov burde forbydes folketingsmedlemmer at arbejde på de betingelser. Hvordan kan man tro på en seriøs behandling af lovforslag, når et svar næsten indløber, før spørgsmålet er stillet, og et kaos svarende til hovedbanegårdens i myldretiden hersker?

Det er heller ikke en rimelig arbejdsform for medlemmer, der også har et liv uden for Christiansborg. På denne måde har vi kun mulighed for at have kontakt med vore børn i sommerferien, ellers ser vi dem kun, når de sover. Jeg håber på et flertal for en ændring af disse urimelige arbejdsvilkår.

Og så vil jeg gå over til at sige noget om ændringsforslagene.

Da vi i SF allerede under første behandling på det skarpeste afviste disse lovforslag, har vi i udvalget stillet spørgsmål for at få afkræftet eller bekræftet rigtigheden af den sociale slagside, som vi helt klart mener lovforslagene har.

Af nogle svar på stillede spørgsmål i udvalget tegner sig et billede af et sygdomsfravær hos lønmodtagere for årene 1980 og 1981, som viser en klar nedadgående tendens, helt klart fordi folk på grund af arbejdsløsheden hellere kravler på arbejde end melder sig syge af angst for at miste deres arbejde. Samme mening gives der udtryk for fra lægeside.

Andre svar viser klart, at det hårdeste og mest belastende arbejde er pålagt de ufaglærte, som følgelig også har det største sygefravær, og i denne gruppe fører kvindelige lønmodtagere på grund af deres dobbeltfunktion med udearbejde og pasning af hjem og børn. Det svar kan ikke undre nogen.

Bl.a. vor påvisning af det børnefjendske i tiden, vi lever i, og specielt i forslaget om at fratage lønmodtagere retten til en fraværsdag med løn eller dagpenge under børns sygdom, en ret, som for mange er erhvervet via faglige overenskomster, har fået de radikale – og hvem var vel nærmere til det end dem? – til at stille et ændringsforslag, som vi stemmer for, idet det undtager fravær ved børns sygdom.

Vi vil ligeledes stemme for de ændringsforslag, der indeholder mulighed for at føre loven, om ikke helt, så dog på nogle punkter, tilbage til bestående lov, således at dagpengesatsen på 90 pct. bibeholdes.

Til slut vil jeg sige, at sociale foranstaltninger er almennyttige. De er ikke alene til gavn for brugerne af dem, men er også af betydning for stabile samfundsforhold og er med til at bevare menneskers arbejdsevne og livsduelighed.

Tove Niemann (FP):

Angående lovforslag nr. L 4. Fremskridtspartiet vil stemme for de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 4, 5, 19 og 20. Dertil vil jeg føje, at ændringsforslag nr. 4 er udarbejdet af fremskridtspartiet. Forslaget indebærer, at retten til dagpenge fra arbejds-

[Tove Niemann]

giveren tidligst indtræder 8 uger efter ansættelsen, hvor den før indtrådte efter 3 uger, altså en klar forbedring for erhvervslivet.

Derimod kan fremskridtspartiet ikke stemme for de 4 andre ændringsforslag, der er stillet af socialministeren, og heller ikke for de af de radikale stillede ændringsforslag.

Fremskridtspartiet tager skarpt afstand fra den omkostningsforøgelse for det private erhverv, som er indeholdt i regeringens lovforslag ved udvidelsen af arbejdsgiverperioden fra 5 til 13 uger.

Angående ændringsforslagene til lovforslag nr. L 5. Fremskridtspartiet kan ikke stemme for ændringsforslag nr. 1, 4 og 5 stillet af socialministeren, da de er udtryk for en klar forringelse af de intentioner, der ligger i lovforslaget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Fru Birthe Hansen var inde på arbejdsgangen i udvalget, og man må nok medgive hende, at det har været presset, men jeg synes ikke, det har været uforsvarlig hårdt presset.

Det, jeg egentlig gerne ville, var at takke udvalget for dets velvilje, for det er ikke nemt, når papirerne kommer, som det blev sagt, på den måde. Derfor blev vi også enige om en anden arbejdsgang, og det vil jeg takke for forståelse for.

Men det er jo ikke nemt at spare overhovedet, og det har også vist sig under udvalgsbehandlingen, at det er vanskeligt at få tingene til at nå sammen. Der er dog nu kommet nogle ændringsforslag fra socialministeren, som i meget høj grad forbedrer lovgivningen, for vi fandt jo nogle ømme steder under gennemgangen.

Her tænker jeg specielt på karensdagen for personer, der på grund af en arbejdsskade må forlade deres arbejdsplads. Den er jeg meget glad for at vi har fået taget ud.

Så kan man diskutere spørgsmålet om børns sygedage, og hvordan man skulle have båret sig ad med at få det afgrænset eller på plads. Man kunne have lavet flere forskellige modeller med antal af dage eller alder på børnene, men man blev enige om at sige: vi lader eksisterende lov køre videre.

Ligeledes med hensyn til folk, der har en kronisk lidelse og går til behandling ud over den i loven satte grænse på de to år. Jeg sy-

nes, det er glimrende, at man tager dem alle med og så fortsætter under, jeg tror, det hedder § 12-aftalerne.

Ifølge ændringsforslag nr. 4 indtræder retten til dagpenge tidligst 8 uger efter ansættelsen, og det er for at kompensere for arbejdsgiverperiodens forlængelse fra 5 til 13 uger – så er der givet lidt til alle sider.

Jeg er ikke så forfærdelig begejstret for, at dagpengemaksimum er fastsat til 85 pct., jeg havde hellere haft de 80, fordi det, der kan blive problemet for os, er, at vi skal tilbage en gang til på det sociale område og spare. Jeg så hellere, at man sparede her end på nogle af de mere ømfindtlige områder, vi kan risikere at skulle ind på.

Jeg kan anbefale vedtagelsen af de to lovforslag med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal komme med nogle enkelte kommentarer til lovforslagene.

For det første skal jeg selvfølgelig understrege, at vi er tilfredse med, at der er et flertal for, at man nu undtager fravær ved børns sygdom fra karensdagen, og at man er tilbage – kan man næsten sige – ved eksisterende kutymer, sædvaner osv. Det er formentlig også den mest hensigtsmæssige formulering, vi har fået på dette område.

Vi er også tilfredse med den undtagelse, der drejer sig om arbejdsskader.

Når det så drejer sig om kronisk syge, er vi enige i, at det nok er det rimeligste – det fremgår af socialministerens ændringsforslag – at få etableret § 12-aftaler, idet vi tror, det er den måde, hvorpå man bedst sikrer den ansatte, der har en lidelse, der medfører, at man en gang imellem må være syg en enkelt dag.

Så er der spørgsmålet om varighedsbegrænsningen på de to år, og her har vi jo under en fase frem til, tror jeg, andet udkast af betænkningen haft en undtagelsesbestemmelse for nogle særlige patientgrupper, der på grund af deres sygdom ikke er berettiget til invalidepension. Her tænker vi f. eks. på dialysepatienter og cancerpatienter, men der kunne også være tale om patienter med psykiske lidelser, hvor det f. eks. kan være vanskeligt at stille en diagnose på de to år. Jeg

[Loné Dybkjær]

vil godt høre socialministerens kommentarer til, hvordan de patientgrupper står.

Vi er klar over, at den undtagelsesbestemmelse, vi havde formuleret, nemt kunne føre til, at man gennemhullede forslaget om de to år, og det er ikke det, vi har ønsket, men vi vil på den anden side gerne være helt sikker på, at der ikke er nogle særlige patientgrupper – de er jo netop særlig følsomme over for dette – der rammes af den nye lov. Jeg mener, at vi, i hvert fald set ud fra et økonomisk synspunkt, uden videre kan undtage disse mennesker fra denne varighedsbestemmelse. Det er ikke noget, der økonomisk set spiller nogen rolle, fordi der trods alt er tale om relativt få grupper.

Om de øvrige ændringsforslag skal vi sige, at vi hilser med tilfredshed dem, der drejer sig om at forlænge ansættelsesperioden fra 3 uger til 8 uger, før arbejdsgiveren er forpligtet til at udbetale dagpenge, ligesom vi også er tilfreds med ændringsforslaget om, at forpligtelsen gælder, selv om ansættelsen ophører, hvis sygdommen da ikke er konstateret inden afskedigelsen.

Om dagpengemaximum har vi jo sagt en hel del under et tidligere lovforslag, og jeg skal blot gentage det radikale ændringsforslag om, at vi ønsker at fastfryse det nuværende dagpengemaximum dér, hvor det er, på 90 pct. af 2.008 kr. pr. uge, og argumentationen, som jeg tidligere har været inde på, er, at vi ønsker ikke at uddybe forskelle mellem funktionærer og dagpengemodtagere.

En sidste bemærkning. Jeg tror nok, der er sket det ved nogle af de ændringsforslag, jeg har indleveret, at revisionsparagraffen – ministeren havde jo givet tilsagn om, at der i løbet af folketingssamlingen 1984–85 ville komme forslag til revision – er gledet ud. Nu er der jo ingen, der ved, hvordan afstemningsforløbet vil blive, og derfor er der heller ingen, der ved, om den paragraf kommer til at udgå i sammenhæng med en anden, fordi den ligger inden i en anden paragraf, men jeg vil dog gerne her sige, at ligesom der er et tilsagn i arbejdsløshedslovgivningen om, at man skal fremsætte nyt forslag om, hvorledes dagpengene kan revideres i folketingssamlingen 1984–85, finder vi det naturligt, at dette også gælder sygedagpengeloven. Det vil vi så blot høre om ministeren ikke også er indstillet på, selv om der måske skulle ske det tek-

nisk, at dette tilsagn af en eller anden grund risikerer at falde ud.

Tinning (VS):

Jeg er helt enig med fru Birthe Hansen fra SF, når hun foreslår, at det burde forbydes ved lov at lave sådan noget udvalgsjask som det, vi her har været igennem. Jeg tror bare ikke, det er umagen værd, for jeg frygter alvorligt, at der til hver en tid vil være et flertal herinde ikke alene for de dispensationer, man har givet i dag, men såmænd også for at give dispensationer fra en eventuel lov. Det er jo sådan, at når nogen får et eller andet anfald af handlekraft, dispenserer man fra hvad som helst og går i gang.

Derudover er det jo stadig væk sådan – til trods for de småreguleringer, som nu ligger i nogle af ændringsforslagene – at der stadig væk er en meget klar filosofi bag disse to lovforslag, en filosofi, der går ud på, at først og fremmest skal der spares på det sociale område, i anden omgang skal der spares på det sociale område, i tredje omgang skal der laves administrative lettelser på det sociale område, og i fjerde omgang skal man så forsøge, om man kan få det gjort sådan, at det ikke rammer de forkerte, som man udtrykker sig.

Ikke særlig overraskende er det jo også gået sådan her, at selv om der er nogle grupper, der formentlig bliver friholdt ved afstemningen om ændringsforslagene, er der stadig væk tale om noget, som vi på alle leder må tage afstand fra og bekæmpe.

Jeg synes også, det er bemærkelsesværdigt, at det i hvert fald – det fremgår også af betænkningen, ligesom det fremgik af førstebehandlingen – er sådan, at det radikale venstre mener, at dette med en karensdag bør ind i billedet, fordi man her kan få lavet nogle store besparelser.

Det er faktisk sådan, at den svenske undersøgelse, vi omtalte under førstebehandlingen, og som nu er blevet omtalt alle mulige andre steder – det er sådan set udmærket – viser, at det forekommer meget usandsynligt, for at sige det mildt, at dette skulle føre til nogen som helst besparelse.

Det er også sådan, at denne besparelse vil vise sig som alle mulige andre nedskæringer på det sociale område at være økonomisk utrolig kortsigtet, også fordi det vil give nog-

[Tinning]

le udgifter i den anden ende og i øvrigt er dybt umoralsk og selvfølgelig politisk uklogt.

Bare ét eksempel på, hvordan det her vil virke.

Der var nogle, der gjorde os opmærksom på i udvalget – og det kunne man i øvrigt også have tænkt sig til – at det er sådan på enhver større arbejdsplads, at der er nogle forskellige arbejdsfunktioner, og det er ikke sådan, at sygeligheden fordeler sig jævnt. Der er nogle steder på de fleste større arbejdspladser, hvor det alt andet lige er mere usundt at arbejde, end det er andre steder. F. eks. er der mandsanden stor forskel på i hvert fald, om man ligger ned på bunden af en tank og forsøger at banke rust af enten i frostvejr eller i stærk varme, hvad det nu kan være, eller man har en anden funktion oppe over jorden, hvor man er i stand til at beskytte sig. Og man kan ikke finde en større arbejdsplads i dette land, hvor man ikke kan påvise, at sygeligheden afhænger af, hvad folk laver. Uanset hvem der er på de pladser, er der nogle bestemte steder i virksomheden, hvor sygeligheden vil være større. Det siger for det første noget om, hvor vilkårligt det her er, og det siger sandelig også noget om, at de private arbejdsgivere nu har fået endnu et middel i hånden til almindelig diskret forfølgelse af folk, som de ikke kan lide. Jeg siger ikke, at arbejdsgiverne altid er ude på at forfølge folk, men jeg siger, at den så vidt berømte ret til at lede og fordele arbejdet gennem hele historien er blevet brugt til den slags – naturligvis.

Når det drejer sig om de ændringsforslag til lovforslag nr. L 5, som går ud på, at man skal holde fingrene væk fra overenskomster og indgåede aftaler og altså tillade, at man stadig væk kan blive hjemme den første dag i tilfælde af børns sygdom, synes vi selvfølgelig, det er fint. Det vil vi stemme for.

Det samme gælder, når der er et ændringsforslag, der går ud på, at man skal fritages, hvis det drejer sig om en arbejdsskade.

Statsministeren har jo sagt, at det er altid klogt at tage munden fuld, når man spiller ud, så kan man altid trække noget fra, og nu har man altså fraveget den utrolige absurditet, som består i, at hvis man kommer ud for en arbejdsskade, skal man oven i købet betale for det. Vi synes selvfølgelig, det er glimrende, at man ikke skal betale for det, men man kan vel dårligt sige, at det er andet end

et lidt mindre socialpolitisk tilbageskridt. Jeg synes ikke, der er nogen grund til, hverken at regeringen er stolt af det, eller at man råber hurra, og det er dybt chokerende, at det har været nødvendigt at argumentere om sådan en sag.

Vedrørende lovforslag nr. L 5 stemmer vi altså for ændringsforslagene nr. 1, 5 og 6, og vi stemmer imod dem fra fremskridtspartiet, nr. 2, 3 og 7.

Jeg skal lige sige om dette med § 12-aftalerne, at vi mener egentlig, det er et rigtigt synspunkt, at det er sikrest at have en § 12-aftale, men egentlig synes vi ikke, det er særlig godt, at vi nu ændrer i det oprindelige lovforslag, for deri var jo skrevet, at enten kunne man have en § 12-aftale, eller også kunne man lave en eller anden anden aftale med arbejdsgiveren. Det vil sige, at den enkelte selv kunne bestemme i forhold til sin arbejdsgiver: selvfølgelig vil jeg godt være helt sikker, og derfor vil jeg lave en § 12-aftale. Det, vi nu sandsynligvis kommer til, er at sige, at folk skal have lavet den aftale. Det vil sige, at folk skal have godkendt disse ting i socialudvalget, og jeg synes ikke, det er særlig godt, at man ligefrem tvinger på den måde.

Omvendt er der stadig væk sikkerheds-synspunktet, og det har fået os til at lande på, at vi vil undlade at stemme til den ende, og det vil sige til ændringsforslag nr. 4.

Omkring lovforslag nr. L 4 er det sådan, at vi stemmer for nr. 6, 8, 14, 16, 17, 21 og 10 og 11, og det er ud fra det principielle synspunkt, at vi selvfølgelig ikke mener, man skal hverken nedregulere sygedagpengene, nedskære dem på anden måde eller fastfryse dem. Vores grundlæggende synspunkt er, at de er rigeligt små i forvejen, og derfor vil vi selvfølgelig hellere end gerne være med til at forhindre, at man nedsætter dem til 80 pct., men vi vil sandelig ikke være med til at støtte, at man fastfryser dem på det nuværende niveau.

Så er der de forskellige små huller, man har fundet, hvor man ikke har fået givet arbejdsgiverne nok, og det kan selvfølgelig overraske, at de private arbejdsgivere ikke har fået nok på dette felt, men man har altså fundet mulighed for at udvide fra tre uger til otte uger, og man har fundet mulighed for at bestemme, at hvis det på en eller anden måde kan dokumenteres, at en arbejdsgiver hav-

[Tinning]

de bestemt sig for at fyre en ansat, før vedkommende blev syg, skal han også ret hurtigt slippe for at betale dagpenge. Den slags yderligere støtte og gode muligheder til de private arbejdsgivere vender vi os naturligvis imod.

Konkluderende skal jeg bare sige om disse ting, at vi synes, det er helt fint, at det nu er blevet en smule mindre dybt asocialt og dybt umoralsk, men det kunne selvfølgelig aldrig falde os ind at støtte noget, der bare kunne minde om det her.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti går ind for de foreliggende lovforslag med de ændringsforslag, der er stillet af socialministeren. Vi er tilfredse med, at man nu først er berettiget til dagpenge fra arbejdsgiveren efter en ansættelse i 8 uger, og at retten til dagpenge ved afskedigelse ophører ved fratræden, hvis det kan bevises, at afskedigelsen ikke er sket på grund af sygdom.

Vi føler det også som et fremskridt, at én karenssdag ikke gælder for mennesker, der har en kronisk og langvarig sygdom, i tilfælde, hvor det drejer sig om arbejdsulykker, og ved første dag af børns sygdom, når der er overenskomst om det.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Der er enkelte ordførere, der her under anden behandling har været inde på den hurtighed, hvormed udvalgsarbejdet er gået, for nu at karakterisere det smukkere, end de pågældende ordførere gjorde det. Jeg synes, der er grund til at sige tak til udvalget for det kolossalt store arbejde, der er udført i forbindelse med disse lovforslag. Der er vist ikke i nogen af de andre udvalg stillet så mange spørgsmål og givet så mange udtømmende svar om situationen.

Det er blevet sagt flere gange, bl. a. af statsministeren i åbningstalen, at regeringen naturligvis var indstillet på at bøje sig for gode argumenter, og den drøftelse, der har fundet sted i udvalget gennem spørgsmål og svar og gennem de samråd, vi har haft, har jo også bragt nogle ændringsforslag på bordet fra regeringens side. Jeg er glad for, at disse ændringsforslag er blevet så positivt modtaget, og det gælder både spørgsmålet om ret til fravær under børns sygdom, ar-

bejdsskaden og mildnelsen omkring den forlængede arbejdsgiverperiode.

Stort set må vi sige, at der for de to lovforslag, der er til behandling her, tilsyneladende er et flertal, og det synes jeg er meget vigtigt at konstatere. Der er enkelte mindre områder, hvor der vil være uenighed, men hvad angår det store, nemlig grundprincippet om én karenssdag, ser det ud til, at det med de ændringsforslag, der nu er stillet fra regeringens side, vil være muligt at nå frem til et flertal ved tredje behandling, og det er vi naturligvis meget tilfredse med.

Der er én krølle tilbage, og det er spørgsmålet om maksimumsloftet, hvor regeringen har mildnet i forhold til det oprindelige forslag og stillet forslag om 85 pct. Det radikale venstre holder fast ved, at det skal være 90 pct., og jeg vil naturligvis gerne om det ændringsforslag sige, at efter det, vi selv har spillet ud med, må vi stemme imod det ændringsforslag, som det radikale venstre har stillet. Vi har fundet, at 85 pct. med en fastfrysning var en rimelig løsning efter den debat, vi har haft om dette. Men uenigheden om 90 eller 85 pct. er for så vidt også det eneste reelle problem, der står tilbage.

Jeg skal sige, at regeringen naturligvis ikke kan stemme for de ændringsforslag, der er stillet af fremskridtspartiet om en ekstra karenssdag og om det offentliges overtagelse af arbejdsgiverperioden efter den første uge. Det sidste ville jo, som vi diskuterede det i går, medføre en ekstra udgift for det offentlige på ca. 1½ mia kr., og det kan regeringen naturligvis ikke acceptere. Vi finder, at vi har fundet den fornuftige og rimelige løsning med hensyn til arbejdsgiverperiodens længde og én karenssdag.

Så vil jeg godt sige om det mere generelle – og det er bl. a. en bemærkning til fru Mette Groes, der henviser til forskellige forskeres udtalelser om karenssdage gennem de senere dage – at den omstændighed, at en eller to personer udtaler sig, jo ikke er udtryk for, at der her er tale om sandhedsvidner. Jeg vil gerne fastslå her fra folketingets talerstol, at jeg har meget svært ved at se, at den omstændighed, at lønmodtagere for eftertiden skal betale for den første sygedag, skulle bewirke, at man var fraværende længere end tidligere; det har jeg meget svært ved at se nogen fornuftige argumenter for.

[Socialministeren]

Hvis der hos nogle lønmodtagere skulle være frygt for tilbagefald – og det er da det eneste argument, jeg kunne acceptere – ligger det jo klart efter lovforslaget, at ved tilbagefald inden for de første 12 dage får man ikke en ny karenssdag; derfor vil jeg tillade mig at sige, at den argumentation, der kommer frem i den offentlige debat og nu fra fru Mette Groes' side om, at det skulle give flere sygedage eller længere sygeperioder, må jeg kraftigt tilbagevise; der er ingen fornuftige argumenter for den.

Så vil jeg gerne sige til fru Lone Dybkjær, som kommer ind på spørgsmålet om varighedsbegrænsningens bortfald for en særlig gruppe af personer, bl. a. dialysepatienter og kræftpatienter, at regeringen har den samme holdning hertil som fru Lone Dybkjær; vi vil gerne søge at løse dette problem, for vi er enige i, at kan det lade sig gøre at undtage denne gruppe, skal vi gøre det. Det arbejder vi fortsat med i ministeriet, og vi må diskutere det videre i forbindelse med udvalgsarbejdet mellem anden og tredje behandling. Finder vi en fornuftig løsning, som ikke er et brud på selve princippet om, at der skal være en varighedsbegrænsning på 2 år, er vi altså meget indstillet på at stille et ændringsforslag. Men jeg vil sige, at de tekniske vanskeligheder her er større end dem, man kunne forestille sig i forbindelse med det politiske, for vi er naturligvis enige i det politiske, at kan det løses, så skal det løses.

Fru Lone Dybkjær nævner et teknisk problem i forbindelse med, hvad der skal ske fra 1. april 1984, og da afstemninger om disse lovforslag er lidt komplekse og vi trods alt ikke ved, hvordan vi ender med fastfrysning eller ikke-fastfrysning, vil jeg foreslå, at denne debat optages mellem anden og tredje behandling i udvalget, når vi kender konsekvenserne af de afstemninger, vi skal i gang med om et øjeblik.

Mette Groes (S):

Jeg vil godt sige til socialministeren, at det skuffer mig en lille smule, at han ikke siden første behandling har haft stunder til efter min positive omtale af socialforskningsinstituttets publikation nr. 44 om sygefravær, lavet af bl. a. Jon Sundbo og David Bunnage, at sætte sig en lille smule ind i den og se, hvad det er for en argumentation, de to her-

rer kommer frem med. Ligesom de ikke er nogen hr. hvem som helst, er fru Inger Koch-Nielsen heller ikke en fru hvem som helst, idet hun er mangeårig forskningsleder ved socialforskningsinstituttet og særdeles godt inde i hele sygefraværproblematikken.

Det er altså ikke det, at der en dag er en morsom tegning i Politiken og en notits om, hvad de 4 mennesker mener, der er interessant. Det er det livsværk, som ligger bag, og de aldeles udmærkede forskningsundersøgelser, de har lavet, der samstemmende viser, at det ikke er så forfærdelig smart med en karenssdag. Det er selvfølgelig kedeligt for socialministeren at læse den slags, men det er altså rent faktisk sandheden.

Formanden:

Jeg vil gerne henstille, at de, der gerne vil se på demonstrationen, ikke gør det fra vinduerne i folketingssalen. Jeg synes ikke, der er nogen grund til, at man udefra skal se den interesse, der vises herindefra.

Tinning (VS):

Det var først og fremmest for at sige direkte til socialministeren, at det, at der er et enkelt menneske, der ikke forstår noget, ikke er udtryk for, at det i den forstand er uforståeligt. Det, det handler om, er jo, at der ikke er noget specielt uforståeligt ved, at den enkelte dags fravær, der kan have den funktion, at man får det nødvendige lille pustenum, den nødvendige ekstra smule luft, som gør, at man kan klare sig, springer man selvfølgelig over, fordi det koster penge, og så kommer det bagefter: bang, og så er det noget med 4-5 dage. Det er, som også fru Mette Groes var inde på, ikke noget, en eller anden tilfældig har hittet på. Det er faktisk nogle, der sidder og laver seriøst forskningsarbejde, der er nået dertil.

Men selvfølgelig, hvis man har den holdning – og det har både socialministeren og regeringen – at der skal spares, og at der skal spares, jeg havde nær sagt for enhver pris, så er den slags jo i bedste fald rent intellektuelt interessant. Det kunne ikke falde én ind at tage konsekvensen af, at dette faktisk rammer ganske almindelige mennesker og er skat på sygdom.

Jeg synes også, at socialministerens bemærkning om, at det her går jo godt, der er

[Tinning]

bare en enkelt lille sløjfe, vi mangler, siger noget om den kynisme, der præger vores regerings socialpolitik. Den lille sløjfe, socialministeren taler om, er dette med, hvor meget man nu skal se at få sat sygedagpengene ned. Ja men hvis man sætter dem ned fra de oprindelige 90 til 80 pct., er det noget med 35-40 kr. pr. gang, og det andet er selvfølgelig kun omkring det halve, men det er stadig væk nogle ting, som almindelige mennesker, der er presset på økonomien, ikke bare kalder en sløjfe, den pengeseddel, der røg dér. Det er dybt alvorligt for dem, og jeg synes, at socialministeren i det mindste kunne forsøge at erkende, hvad det betyder.

Dertil savnede jeg faktisk en kommentar til det med, at hvis man opretholder dette i den skikkelse, det ser ud til at få, rammer det dybt vilkårligt i forhold til de forskellige arbejdsfunktioner på de forskellige arbejdspladser, endnu et argument for, at vi nu har et lovforslag, som dels ikke vil give nogen som helst besparelse, dels er skat på sygdom, som vil ramme dybt asocialt skævt og oven i købet også vil ramme vildt vilkårligt.

Jeg synes, det var på tide, at man tog det op endnu en gang. Jeg tvivler selvfølgelig på, at det bliver til noget i denne omgang, men vi håber og tror på, at bl.a. den demonstration, som vi af værdighed ikke bør kikke på, i hvert fald ikke lige herfra, kan være med til at forhindre, at dette aldrig bliver til noget.

Steen Folke (VS):

Jeg synes nok, det var en ret forbløffende henstilling, tingets medlemmer fik fra formanden lige før. Formanden har tidligere udmærket sig ved at henstille, hvordan vi skulle klæde os på, og jeg har i dagens anledning sørget for at klæde mig særdeles nobelt på, men at tingets medlemmer nu ikke mere skal have lov til at kikke ud ad vinduet på, hvad der foregår ude i verden omkring Christiansborg – de tykke mure skal isolere så meget, at man ikke nedenfor skulle få et indtryk af, at der herinde var en interesse for, hvad der foregik i omverdenen omkring os – er dog det mest forbløffende, vi endnu er blevet udsat for. Jeg vil gerne gøre tingets formand og tingets øvrige medlemmer opmærksomme på, at adskillige medlemmer af tinget har stået oven på hinanden i værelset inde ved siden af, i læseværelset, og i mel-

lemværelset for at kunne se, hvad der foregik udenfor, og jeg kan også meddele, at det er uhyre meget mere spændende end det, der foregår herinde.

Formanden:

Jeg skal på ingen måde optage nogen diskussion med hr. Steen Folke; men jeg vil give den oplysning til tinget, at det ikke er det mest mærkværdige, man har været udsat for, da det ikke er første gang, en sådan henstilling kommer fra formandspladsen, men det er første gang, jeg er kommet med den her.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg synes heller ikke, at man normalt skal diskutere formandens bemærkninger fra denne plads, men når nu anledningen er givet, synes jeg nok, der er grund til at sige, at naturligvis må folk da demonstrere på de steder, de kan, men det var måske nok på tide, at man gjorde opmærksom på, at det, der har interesse ved en sådan demonstration for dem, der nu interesserer sig for det, er, hvad der bliver sagt, hvorimod det vel nok var rimeligt, at man ikke forøgede antallet af decibel i en sådan grad, at støjen derude oversteg støjen herinde.

Formanden:

Vi har stadig lovforslagene nr. L 4 og L 5 til behandling. Er der flere, der ønsker ordet?

Ingen bad om ordet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Karensdag, forlængelse af arbejdsgiverperioden, nedsættelse af dækningsprocent og maksimumsbeløb, varighedsbegrænsning m.v.). (Lovforslag nr. L 4).

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 15 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 15 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 15 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
vedtoges med 84 stemmer mod 77.

Ændringsforslag nr. 6
vedtoges med 86 stemmer mod 75.

Ændringsforslag nr. 7 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 6.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes, idet 9 stemte for, 152 imod.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes, idet 28 stemte for, 133 imod.

Ændringsforslag nr. 10–12
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes, idet 69 stemte for, 92 imod.

Ændringsforslag nr. 14
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15–18
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19
vedtoges med 142 stemmer mod 19.

§ 1 med de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 6.

§ 2 og ændringsforslag nr. 22
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 22.

§ 3 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet be-
handling i udvalget.

Der foretoges dernæst afstemning vedrø-
rende forslag til lov om begrænsning af løn
under sygdom. (Lovforslag nr. L 5).

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 15 stemte for, 146 imod.

§ 1 med den foretagne ændring
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 15 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 4 og 5, § 2, således
ændret, § 3 og ændringsforslag nr. 6 om en
ny affattelse af § 4
vedtoges uden afstemning.

§ 4 i den nye affattelse
vedtoges med 146 stemmer mod 15.

Ændringsforslag nr. 7 om, at § 4 udgår,
var dermed forkastet.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet be-
handling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 6:

*Forslag til lov om ændring af lov om folke-
pension, om ændring af lov om invalidepension
m.v. og om ændring af lov om pension til en-
ker m.fl. (Indtægtsregulering på grundlag af
arbejdsindtægter for personer i alderen 67–69
år m.v.).*

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10
82. Betænkning 12/10 82).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænk-
ningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet
ændringsforslag.